

ret beskeden. Kilderne røber ikke meget i den retning, og de ser ud til at have været anvendt mere eller mindre i flæng, ofte inden for den samme husholdning, eller ligefrem i det samme lokale. Helt gennemgående er det dog, at stolene stort set kun optræder som enkeltmøbler; der har altså normalt ikke været tale om et "møblement", med de i dag så uundværlige seks identiske spisestuestole omkring et bord.

En af udseende lidt mærkværdig, men ganske praktisk stol, er den såkaldte *kassestol*, der er bygget op så den nærmest ligner en kiste, der er stillet på højkant og forsynet med et sæde, så brugeren er omsluttet af stolen på ryggen, over hovedet, og på siderne. Formålet med kassestolen er slet og ret at danne læ for brugeren, så man ikke generes af træk. Selv om husbygningsteknikkerne omkring

år 1400 var ganske avancerede var træk og kulde et tilbagevendende problem, og gigt ser da også ud til at have været meget udbredt; skeletfund fra perioden taler deres tydelige sprog om ømme og smerter i led. Kassestolen er i sin konstruktion ikke ulig de korstole, man sine steder finder bevaret i middelalderens domkirker, omend kirkestolene som regel er langt mere udsmykkede med fornemme udskæringer og sirlige træarbejder end de verdslige.

En ikke mindre besynderligt udseende stol har form af en tønne, hvor der er indsat et sæde, og hvor en sektion af tønden er savet bort for at give adgang til sædet. Tøndestolen omslutter sin bruger næsten helt, og selv om den ikke dækker helt så godt som kassestolen yder den stadig en udmærket beskyttelse mod træk og kulde. Den er velkendt i billed-

Møbler blev på den tid ikke opfattet som samlede møblelementer. I måltidsscenen her er folk bænket på snart sagt alt - stole, bænke og skamler - og der er ikke to ens møbler.

kildeme, og har tilsyneladende været ret udbredt, også i temmeligt velstående kredse. Man har med andre ord ikke lavet stole af tønner, fordi man ikke havde råd til "rigtige" møbler, men simpelt hen fordi det var et nyttigt og bekvemt møbel; de kan være noget besværlige at fa kringlet sig ned i, men når man først er på plads er de ganske behagelige. Det er bemærkelsesværdigt, at både kasse- og tøndestole i billedkildeme altid optræder som siddeplads for mænd, mens kvinder er henvist til skamler og bænke.

Også mere sindige møbelkonstruktioner forekommer, som for eksempel stole, der kan foldes sammen. 1300-tallets "klapstole" er anderledes tunge og kraftige end vor tids letvægts-campingstole, men princippet er i grunden det samme - en stol, der kan foldes sammen og transporteres uden at fylde mere end højst nødvendigt. Den middelalderlige klapstol er som hovedregel X-formet, hvor de nederste to "streger" er stolens ben, mens selve siddepladsen er lagt i åbningen mellem de to øverste. Den er som hovedregel - men dog langt fra altid - forsynet med ryglæn.

Typen har været kendt allerede hos de gamle ægyptere, og også blandt de klassiske romere var den meget udbredt. Hvor de oldklassiske udgaver af stolen tit var meget spinkle, enkle og rene i designet - hvilket giver dem et vist tidløst præg, der gør at de i grunden ville kunne passe fint ind i de fleste moderne hjem - var middelalderens udgave af den gerne forsynet med større eller mindre grader af udskæringer, ligesom de gerne er noget kraftigere i godstykkelsen. I krydset, hvor stolens forskellige dele holdes sammen, finder man meget ofte en roset. Klapstolen er formodentligt langt den mest komfortable stoletype i middelalderen, og i øvrigt også den type, der er tydeligst beslægtet med vore dages siddemøbler.

Der er også bevaret vidnesbyrd om

En fint udført, men ganske simpel klapstol, i princippet ikke fjern fra ægyptiske og romerske siddemøbler.

forskellige mere enkle stole typer med tre eller fire ben og et højt, slankt ryglæn, der hyppigt er udsmykket med gotiske buer eller rosetter, men som til gengæld ikke har armlæn. Generelt har stole dog